

separari, advertat, hanc responsionem aliam petere quæstionem, num, scilicet, Papa possit res fidei definire sine Concilio generali, quæ nobis nunc necessaria non est; tum quia rex sine dubio non in hoc sensu loquitur, quia et posteriora Concilia non admittit, et multi ex articulis, quos reprehendit, sunt in Conciliis generalibus approbati, ut videbimus; tum etiam quia, licet demus aliquos ex dictis articulis non fuisse in principio per generalia Concilia introductos, nihilominus per universalem Ecclesiæ Catholicæ consensum recepti et approbati sunt, et ita non separantur ab universæ Ecclesiæ Catholicæ consensu; tum denique quia discurrendo per singulos articulos, quos rex attigit, aperte ostendemus sine causa reprehendi, quin potius veram fidem continere, sive per Concilia generalia, sive auctoritate Summorum Pontificum legitime definiti sint. Unde potius poterit e contrario obiter, et quasi inductione quadam ostendi, Sedem Romanam, quæ in suis definitionibus hactenus non erravit, errare nequam posse, sive cum generali Concilio, sive solo Pontifice ex cathedra loquente, facta sit definitio. De quo puncto aliqua in tertio libro attingemus, quamvis propria illius consideratio et disputatio huic loco neque necessaria, ut dixi, neque opportuna sit.

12. *Summa et conclusio totius libri cum apostrophe ad Angliæ regem.* — Rectam, plenam, securamque inveniendæ veræ ac catholicæ fidei viam, rationemque pro modulo nostro ostendere, certisque ac verbo Dei fundatis signis manifestare conati sumus; et quoniam neque catholica fides extra veram Christi Ecclesiam, neque hæc unica Christi sponsa a sincera fidei veritate aberravit unquam, aut aberrare potest, ideo cum fundamento veræ fidei, hanc unicam ejus magistrum tanquam solem in orbe fulgentem quasi digito demonstravimus, eamque non esse aliam, nisi quæ in sede Petri fundata est, verbo Dei partim scripto, partim non scripto comprobavimus. Unde fuit necessario consequens, ut Anglicanæ sectæ errorem, a nota hæresis inexcusabilem esse convinceremus, quod ea libertate, quæ catholicum docet Doctorem, et ea modestia quæ majestati regis debita est, facere non dubitavimus: memo-

res illius Gelasii Pontificis ad Anastasium imperatorem prudentissimæ sententiæ: *Absit, queso, a Romano (seu Christiano) principe, ut intimatam suis sensibus veritatem arbitretur injuriam.*

13. Superest ut rex serenissimus Jacobus (quod humiliter et obnixè postulo), vocem Domini audiens, non obdurescat, sed, omni affectu humano deposito, pro ingenii sui acumine, quo præditus est, maxime perpendat nostræ Catholicæ Romanæ Ecclesiæ antiquitatem, suæ vero, quam amplectitur, sectæ videat novitatem; illius firmitatem, hujus instabilitatem; illius Doctores sapientissimos, sanctitate et antiquitate venerandos suscipiat, hujus vero obscuros, novitiosque impostores perhorrescat; sic enim, ut cupio, fiet ut illius veritatem, hujus autem fucum luce clarius intueatur, et cum Hilario dicere incipiat: *Tandem nobis hos impiissimos Doctores ætas nunc hujus sæculi protulit, seros habuit fides, quam tu Deus erudisti, magistros. Inauditis ergo omnibus his, in te ita credam, ut exinde tuus semper sim.* Atque ita fiet, rex prudentissime, ut titulum defensoris catholicæ fidei, de quo merito gloriaris, merearis, veroque ac justo titulo possideas; non enim benigna Mater Ecclesia hoc tibi nomen invidet (quod dono Pontificio datum non ignoras), sed exoptat invictissimum; si autem ad ea, quæ hactenus diximus, animum attendas, intelliges profecto non Romanæ Ecclesiæ resistendo, sed ei potius humiliter parendo, illum esse consecuturum, Nam si eam impugnando persistas, vires atteras necesse est; ut enim Chrysostomus dixit: *Homini si bellum inferas, fortasse vinces, aut forte vinceris; Ecclesiam vincere nulla vis potest, nam cælum et terra transibunt, verba autem Christi non transibunt.* Si vero Ecclesiæ Sanctæ sinceram fidem amplecti, ejusque gloriam et puritatem deamare incipias, constanterque retineas, tunc verum defensoris catholicæ fidei titulum consequeris æternum. Quod ut fiat, Divinam Majestatem efflagitamus, et apud vestram qualemcumque hunc laborem nostrum libenter impendimus, et hac spe allecti ad alia, in quibus vestri vobis imposuerunt ministri, ostendenda progredimur.

INDEX CAPITUM LIBRI SECUNDI

DE PECULIARIBUS ERRORIBUS IN MATERIA FIDEI CATHOLICÆ, QUOS REX ANGLIÆ PROFITETUR.

- CAP. I. *De præsentia corporis et sanguinis Christi in sacrosancto Eucharistiæ sacramento.*
- CAP. II. *Substantiam panis et vini sub speciebus consecratis non remanere.*
- CAP. III. *De transsubstantiationis veritate.*
- CAP. IV. *Eucharistiam patriæ adoratione convenienter adorari, et in hunc finem elevari et circumgestari.*
- CAP. V. *De laicorum sub una tantum specie communione.*
- CAP. VI. *De missis privatis.*
- CAP. VII. *De erroribus, quæ circa cultum et invocationem Beatæ Virginis in Regis Præfatione notantur.*
- CAP. VIII. *De iis quæ circa cultum Sanctorum in regis Præfatione notantur.*
- CAP. IX. *De Sanctorum invocatione.*
- CAP. X. *De Sanctarum reliquiarum custodia et veneratione.*
- CAP. XI. *De vera imaginum Sanctorum veneratione, seu adoratione.*
- CAP. XII. *Objectionibus regis contra imaginum venerationem satisfit.*
- CAP. XIII. *De imaginibus Dei, ut Deus est.*
- CAP. XIV. *De Crucis Christi adoratione.*
- CAP. XV. *De errore circa Purgatorium.*
- CAP. XVI. *De erroribus circa Ecclesiæ ritus et benedictiones.*
- Summa et totius libri conclusio, cum apostrophe ad Angliæ regem.*

LIBER SECUNDUS

DE

PECULIARIBUS ERRORIBUS

IN MATERIA FIDEI CATHOLICÆ, QUOS REX ANGLIÆ PROFITETUR.

Hactenus de veris nostræ fidei fundamentis, quibus sub Deo tota Catholica doctrina nitatur, diximus, quibus reliqua superædificari facillime possunt; Ecclesiam siquidem audiens, audit et Deum. Scripturam vero, prout ab illa traditam et explicatam, spernens, ejus spernit auctorem; Ecclesia enim columna et firmamentum veritatis est, quam ut gravissime Paulus Orosius, lib. 7, c. 33, qui impugnat, inimicus est; et qui illi non sociatur, alienus est. Quia vero serenissimus Angliæ rex, quæ super fundamentum hoc superædificata sunt, maxime concutere molitur, ea nos pro virili et captu nostro defendere et stabilire conabimur; ideoque non de omnibus fidei dogmatibus, sed de illis quæ a pag. 44 Præfationis in confessione sua rex oppugnat, agendum, neque ex illis omnia, sed quæ præcipua, et quæ ad causam spectare videbuntur, attingemus; non eo quidem, quo ipse, ordine, sed doctrinæ, a præcipuisque ordiemur; reliqua ordine, quem dixi, debito, prosequemur. Solum ea, quæ ad primatum monarchiamque Ecclesiasticam, exemptionem clericorum et Antichristum pertinent, quia proprias et prolixiores disputationes postulant, in sequentes libros remitemus.

CAPUT I.

DE PRÆSENTIA CORPORIS ET SANGUINIS CHRISTI IN SACROSANCTO EUCHARISTICÆ SACRAMENTO.

1. *Primus error.* — *Secundus.* — *Tertius.* — *Quartus.* — *Quintus.* — Serenissimus Angliæ rex titulum defensoris veræ fidei, quo gloriari cupit, verum esse, atque in re ipsa fundamentum habere, ostendere cupiens, confessionem fidei suæ proposuit, qua evi-

denter convincitur quantum a veritate Catholicæ fidei aberret. Nam post illa, quæ de fundamentis fidei generaliter dixerat, plures articulos Romanæ fidei sigillatim enumerat, eosque tanquam nuperos ac novitios, imo et perniciosos refellit. Et recensitis nonnullis, ad quos postea revertemur, in hunc modum subjungit: *In his articulis privatas illas Missas numero, in quibus sacrificis simul populi personam, et sacerdotis sustinet. In his quoque est sacramenti mutilatio, qua laicis partem illius mediam subtraxerunt, Transsubstantiatio, adorandi causa elevatio, in supplicationibus sacramenti circumgestatio.* In quibus verbis quinque continentur errores, quos alio ordine recensebo, ut a fundamento ordiamur. Primus est, in Eucharistiæ consecratione non fieri transsubstantiationem; secundus, Eucharistiam non esse adorandam, et ideo pravam esse consuetudinem elevandi illam in sacrificio adorationis causa; tertius, usum in supplicationibus Sacramentum circumgestandi potius esse abusum; quartus, consuetudinem communicandi laicos in sola specie panis, ut contra jus divinum reprobandum; quintus, Missas privatas admittendas non esse. Primus autem ex his erroribus duos alios, vel eorum alterum, in hac materia præcipuum, et aliorum fundamentum, supponit. Hic est, Christum Dominum non esse revera et substantialiter præsentem sub speciebus sacramentalibus Eucharistiæ, ut verisimiliter credo, hanc esse opinionem regis, qui Calvinii sectam præcipua ex parte profiteri dicitur; puduisse autem videtur regem infamie istius, et ideo errorem jam diu pro hæresi damnatum disertis verbis confiteri erubuisse. Alter error in negatione transsubstantiationis inclusus est, manere nempe post consecrationem sub-

stantiam panis et vini; nam si substantia panis et vini ibi maneret, etiamsi Christi Domini caro et sanguis sub eisdem speciebus præsentem fierent, assertio transsubstantiationis falsa procul dubio foret.

2. *Prima conclusio.* — Ut ergo primum ac præcipuum hujus mysterii fundamentum jiciamus, secundum fidem Catholicam credendum esse, sub speciebus panis et vini legitime consecratis, vere ac realiter corpus et sanguinem Christi Domini contineri, affirmamus. Hæc fides non potest a rege dici novitia vel nupera, neque ex humana, aut sola non scripta traditione venisse; nam in expressis verbis Christi a tribus Evangelistis Matthæo, Marco et Luca, et a Paulo relatis, fundata est, scilicet: *Hoc est corpus meum*, et: *Hic est sanguis meus*, vel, quod perinde est: *Hic est Calix sanguinis mei*, vel *in sanguine meo*. Neque immorari nos oportet in referendis et refutandis tropis, figuris et metaphoris, quibus Protestantes hæc clarissima verba corrumpere conati sunt; tum quia, ut dixi, non assumpsi provinciam has controversias ex professo disceptandi; tum etiam quia, ut recte monuit Tertullianus, de sensu alicujus Scripturæ ex solis verbis, et privato spiritu disputare cum hæreticis, qui neque Ecclesiam, neque Patres reverentur, inutile est. Quanquam ex hoc maxime loco convinci possunt, quam sit vanus privatus spiritus, quo in exponendis Scripturis ducuntur, ita ut suis opinionibus non contradicant. Nam in his verbis secundum se spectatis nullum est vestigium figuratæ locutionis; nec occasio, in qua Christus illa protulit, ad condendum novum testamentum, metaphoram permittit; non enim solent prudentes in similibus occasionibus, præsertim sine sufficienti explicatione, metaphorice loqui et obscure. Accedit, Christum Dominum potius addidisse verba, quæ ad excludendam metaphoram sufficere valerent; ait enim: *Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur*, et: *Hic est sanguis meus, qui pro multis effundetur*. Paulus quoque: *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini*. Et infra: *Judicium sibi manducat, et bibit, non dijudicans corpus Domini*. Denique concordia et consonantia horum verborum Christi cum promissione ab ipso facta, Joan. 6, et cum prædicationibus, et figuris hujus mysterii, et cum aliis verbis Pauli, 1 ad Cor. 10, eundem sensum maxime confirmat et illustrat.

3. *Assertio ex Patribus antiquis ostenditur.* — Prætermissa vero, ut dixi, disputatione de solis Scripturis, nobis nunc ut regi respondeamus, sufficit, hanc fidem non esse novam, neque sensum prædictum verborum Christi inventum esse post quingentesimum Christi annum, sed ab omnibus Patribus primorum quinque sæculorum, qui prædicta verba Christi attigerunt, vel mysterium explicarunt, esse traditum. Cujus veritatis testes non omnes, qui adduci possent, sed qui sufficientiant, afferemus, nam qui eos non audierit, neque si mille afferantur, credat. Primus ergo testis sit Hilarius, lib. 8 de Trinit., ubi prius præmittit: *Non est humano aut sæculi sensu in Dei rebus loquendum*, etc. Et postea adductis verbis Christi, Joan. 6, concludit: *De veritate carnis et sanguinis non relictus est ambigendi locus, nunc enim et ipsius Domini professione, et fide nostra, vere caro est, et vere sanguis est, et accepta atque hausta id efficiunt, ut nos in Christo, et Christus in nobis sit. An ne hoc veritas non est? Contingat plane, id verum non esse iis, qui Christum Jesum, verum Deum esse negant*. Calvinus ergo, cui hoc verum non est, Christi veritatem, ac subinde divinitatem, non minus impie quam ignoranter negavit.

4. *Occurritur hæreticorum evasioni.* — *Quid Ambrosius intelligat per figuram corporis.* — Secundus gravissimus, et locupletissimus testis est Ambrosius, lib. quarto de Sacramentis, cap. 4, ubi inter alia: *Panis iste panis est ante verba Sacramentorum; ubi accesserit consecratio, de pane fit caro Christi*. Et deinceps, ut admirationem tollat, et uno verbo ratiunculas infidelium ex vana philosophia depromptas dissolvat, subjungit: *Ubi venit, ut conficiatur venerabile sacramentum, jam non suis sermonibus sacerdos, sed utitur sermonibus Christi; ergo sermo Christi hoc conficit sacramentum. Quis sermo Christi? Nempe is, quo facta sunt omnia*, etc. Et postea in cap. 6 ita explicat verba Christi, et concludit: *Numquid debemus de ejus fide et testificatione dubitare?* Sed non deerit fortasse hæreticus, qui etiam clarissimis verbis Ambrosii vim inferre conetur, quia in principio illius cap. 5 refert, sacerdotem in Missa dicere sequentia verba: *Fac nobis hanc oblationem adscriptam, rationabilem, acceptabilem, quod fit in figuram corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi*. Nam quia dixit, *in figuram*, protervius cætera omnia in tropum convertet, quamvis illis aperte repugnet. Verus autem et clarus sen-

sus est, per consecrationem vere fieri corpus Christi sub speciebus, per quod etiam fit ut species sint signum corporis et sanguinis, quæ sub se continent, et hoc vocavit Ambrosius, fieri in figuram, id est, in sacramentum corporis et sanguinis ibi latentis, vere tamen ac realiter existentis. Et hoc est obiter notandum ad explicanda, si interdum occurrerint, subobscura verba Patrum, quæ ex aliis eorumdem locis perspicuis, et integram doctrinam continentibus explicanda sunt, et non e converso propter unum verbum obscurum tota doctrina alibi satis explicata offuscanda. Idemque sensus et tota veritas mysterii ab eodem Ambrosio explicatur in libro de Initiandis, cap. 9. Ecclesia vero Catholica ad vitandam calumniam non utitur in canone Missæ illo modo loquendi, *quod fit in figuram*, etc.; sed dicit, *ut nobis corpus et sanguis fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi*.

5. *Representare idem est quod rem præsentem facere.* — Tertius testis sit Hieronymus, exponens verba Christi, Matt. 26, ubi sic inquit: *Postquam typicum pascha fuerat impletum, et agni carnes cum Apostolis comederat, assumit panem, qui confortat cor hominis, et ad verum Paschæ transgreditur sacramentum, ut quomodo infiguratione ejus Melchisedech, summi Dei sacerdos, panem et vinum offerens fecerat, ipse quoque veritatem sui corporis et sanguinis repræsentaret.* Ubi etiam fortasse prodibit hæreticus, qui verbum repræsentaret, in aliquam fictionem vel metaphoram interpretetur. Vis vero verbi, et mens Hieronymi perspicua est: idem enim est repræsentare, quod rem præsentem facere, præsertim quæ antea promissa erat, vel futura prædicta, aut desiderata. Quod possumus exponere ex verbis Senecæ, epist. 95, in initio: *Petis a me, ut id, quod in diem suum dixeram debere referri, repræsentem et scribam tibi*, etc., id est, impleam scribendo, etc. Sunt etiam satis ad rem accommodata verba Ciceronis, Philip. 5: *Ego corpus libenter obtulerim, si repræsentari morte mea libertas civitati posset*, id est, recuperari, seu præsens fieri. Sic ergo dixit Hieronymus, Christum repræsentando, id est, præsentem faciendo veritatem corporis et sanguinis sui, illamque sic præsentem Patri offerendo, implevisse quod in oblatione panis et vini Melchisedech, et in immolatione agni Paschalis præfiguratum fuerat. Atque hunc verum sensum explicavit magis idem Hieronymus, ep. 150 ad Hedibiam, quæst. 2, di-

cens: *Nos audiamus panem, quem fregit Dominus, deditque discipulis suis, esse corpus Domini, ipso dicente ad eos: Accipite et comedite, hoc est corpus meum.* Et infra: *Non Moyses dedit nobis panem verum, sed Dominus Jesus, ipse conviva et convivium, ipse comedens et qui comeditur; illius bibimus sanguinem, et sine ipso potare non possumus, et quotidie in sacrificiis ejus de genimine vitæ veræ rubentia musta calcamus.* Quibus verbis (ait ibi Martinus Victor) *illustrius ac clarius de veritate corporis et sanguinis Christi dici nihil potuit.* Magis autem id confirmat idem Hieronymus, dicens aliis locis sacerdotes sacro ore Christi corpus conficere, epist. 4 ad Heliodorum, epist. 85 ad Evagrium, et fere idem Malachiæ 1, ad Galat. 5, ibi: *Alioqui sciebam et in Christi sanguinem vinum consecrari.* Et optime ad Titum 1, circa illa verba: *Sed hospitem, etc.: Tantum (inquit) interest, inter propositionis panes et corpus Christi, quantum inter umbram et corpora, inter imaginem et veritatem, inter exemplaria futurorum, et ea ipsa, quæ per exemplaria figurabantur.*

6. *Augustinus a sinistra interpretatione vindicatur.* — Quartus testis sit D. Augustinus, qui innumeris in locis hanc docet veritatem; perspicuus autem, et qui nullam tergiversationem patitur, mihi esse videtur in concione 1 ad Psal. 33, ubi post latissimum sermonem de sacrificio corporis et sanguinis Domini, quod fideles norunt, et qui Evangelium legerunt, quodque nunc diffusum est toto orbe terrarum, dicit, in illo mutasse Christum vultum suum de humilitate sua, id est, quia verbum, quod est panis Angelorum, caro factum, panis factus est hominum, quia in corpore et sanguine suo voluit esse salutem nostram; post hæc (inquam) quæ prosequitur multis verbis explicando veritatem hujus mysterii, tandem ad hoc mysterium accommodat verba 1 Reg. 21, sicut ipse illa legit, *ferebatur in manibus suis*, dicens: *Quis portatur in manibus suis? manibus aliorum potest portari homo, manibus suis nemo portatur; quomodo intelligatur in ipso David secundum litteram, non invenimus, in Christo autem invenimus. Ferebatur enim Christus in manibus suis, quando commendans ipsum corpus suum, ait: Hoc est corpus meum, ferebat enim illud corpus in manibus suis, ipsa est humilitas Domini nostri Jesu Christi, ipsa multum commendatur hominibus.* Ubi maxime ponderandum est, quod ait, in hoc mysterio, et in solo Christo ad litteram impletum esse, se ipsum suis manibus

portavisse; cum enim dicit ad litteram, figuram et tropum excludit. Nam suis manibus se in figura vel imagine portare, nullum esset miraculum, nec grande opus, nec proprium Christi; nam David posset in imagine sua se ipsum manibus portare. Neque etiam per tale opus multum commendaretur humilitas Christi; fuit autem maxima, quod Verbum caro factum, panis etiam vitæ fieret, ut vere et realiter manducaretur ab hominibus. Et ita recte hunc locum urget Guitmundus, lib. 3 de Sacramento, in princ. Advertere autem oportet Augustinum, in conc. 2 ejusdem Psalmi, addidisse particulam, *quodam modo*, dicens: *Acceptit in manus suas, quod norunt fideles, et ipse se portabat quodam modo, cum diceret: Hoc est corpus meum.* Quam particulam aliquis fortasse ex umbraticis hominibus malitiose arripit, ut totam evertat sententiam. Sed vix potest esse tanta cœcitas, ut existimetur Augustinus in tam brevi sermone dixisse contraria, aut addidisse aliquid quo totum mysterium, quod explicuerat, destrueret. Per illam ergo particulam, *quodam modo* (quæ judicio meo melius disjunctim, et in vi nominis, quam conjunctim, et tanquam adverbium legitur), solum significare voluit Augustinus, Christum non se portasse in manibus corporali modo, id est, visibili, et suis manibus gravitatem corporis sentiendo et sustinendo, sed mystico modo, vero tamen et reali, et ita singulari, ut in sola figura vel imagine servari non possit. Et hoc est valde observandum in doctrina Augustini, quia sæpe conjungit illa duo, scilicet, veritatem corporis cum modo sacramentali et mystico, et ideo non est unum propter alterum excludendum, aut male explicandum.

7. Atque ita est optimum ejusdem Augustini testimonium in tract. de Cataclysmo, ubi primum ait, *sanguinem et aquam, quæ fluxerunt de latere Christi esse matris Ecclesiæ gemina sacramenta*, quæ exponens subdit: *Hic sanguis inebriat mentem, ut amorem obliviscar mundi*, etc. Et clarius infra exponens illud: *Nec relinquatis ex eo quidquam usque mane*, inquit: *Hoc nunc agitur, comeditur enim Agnus per noctem hujus sæculi, ut cum mane illud venerit, quod vesperum non habebit, non jam offeratur sacrificium imaginis Agni, sed ipsum Agnum, quem quotidie immolamus, comedimus, et cujus sanguinem bibimus, inveniamus illic eum sacerdotem perfectum, quem constat, hic pro nostra salute occisum.* Qui locus potest etiam cavillum pati propter illa

verba, *sacrificium imaginis agni*. Ob quam difficultatem vitandam posset fortasse aliquis verba illa de sacrificio typici Agni paschalis intelligere, nam de nostro sunt expressa sequentia verba, *ipsum Agnum, quem quotidie immolamus, comedimus*. Sed expositio non quadrat contextui. Dixerat enim Augustinus, *hoc nunc agitur, comeditur enim Agnus per noctem hujus sæculi*. Ubi tempus etiam legis gratiæ aperte complectitur, nam etiam addit, *sæculum hoc durare usque ad mane illud, quod vesperum non habebit, id est, usque ad statum gloriæ, ubi inveniemus (ut subjungit) Agnum sacerdotem perfectum, quem constat, hic pro nostra salute occisum*. Et in illo mane, ait jam non esse offerendum sacrificium imaginis Agni, quod utique durante hoc sæculo semper offertur. Ergo etiam sacrificium Eucharistiæ vocat sacrificium imaginis Agni. Per hoc autem non excludit veritatem præsentiae Agni, quem quotidie immolari et comedi affirmat, sed quia hæc immolatio non est cruenta, sed mystica, et quia ita est oblatio Agni invisibilis sub specie visibili, ut sit etiam commemoratio ejusdem Agni visibiliter immolati, ideo vocat hoc sacrificium mysticum sacrificium imaginis Agni, id est, sacrificium repræsentativum Agni pro nobis occisi, juxta verba ejusdem Agni: *Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis*.

8. *Per figuratam significationem modum sacramentaliter comedendi Augustinus intelligit.* — Loca in quibus Augustinus veritatem catholicam simpliciter docet. — Similique observatione adhibita, est satis apertum ejusdem Augustini testimonium, lib. 2 contra adversarium legis et Prophetarum, c. 9, ubi dicit, *mediatorem Dei et hominum, Christum Jesum, carnem suam nobis manducandam, bibendumque sanguinem dantem, fidei corde atque ore suscipimus, quamvis horribilius videatur, humanam carnem manducare quam perimere, et humanum sanguinem potare, quam fundere*. Quæ verba expressissima sunt. Addit vero statim quamdam generalem regulam, qua possunt Calvinistæ abuti, dicens: *In omnibus sanctis Scripturis secundum sanæ fidei regulam figurate dictum vel factum si quid exponitur, de quibuslibet rebus, et verbis, quæ sacris paginis continentur, expositio illa ducatur, non aspernanter, sed sapienter audatur*. Attendant vero et intelligant verba illa, secundum sanæ fidei regulam, quæ est Catholica Ecclesia, unanimis Patrum consensus, et cum aliis Scripturis, et fidei mysteriis con-